

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

ORE OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

**do kształcenia
na odległość
dla nauczycieli
klas 4–8 z zakresu
przedmiotów społecznych –
zajęcia z przedmiotu wychowanie
do życia w rodzinie**

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”.

Oś priorytetowa: II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji,
Działanie: 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

Projekt dofinansowany z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

SCENARIUSZ 1 (1 z 3)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klasy VI szkoły podstawowej na I semestr z przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie

PROWADZONYCH PRZEZ: nauczyciela wychowania do życia w rodzinie.

TEMAT: Fonoholizm i siecioholizm – nabywanie umiejętności selektywnego korzystania z Internetu i środków przekazu

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

1. Korzystanie ze środków przekazu, w tym z internetu, w sposób selektywny, umożliwiający obronę przed ich destrukcyjnym oddziaływaniem.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

Postawy. Uczeń:

- świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany.

METODY PRACY:

1. praca zdalna – Zintegrowana Platforma Edukacyjna,
2. rozmowa kierowana,
3. praca ze smartfonem/komputerem,
4. film edukacyjny.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- smartfon/komputer,
- film edukacyjny,
- mapa mentalna sytuacji selektywnego korzystania z Internetu i środków przekazu,
- burza mózgów.

PRZEWIDYWANY CZAS:

45 minut.

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

- Zakładane efekty kształcenia:

Po zakończonej lekcji uczeń będzie potrafił:

- selektywnie korzystać z internetu i środków przekazu,
  - odróżnić zagrożenia wynikające z korzystania z Internetu i środków przekazu.
- Wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela

Nauczyciel przed przystąpieniem do pracy zdalnej musi przygotować odpowiedni sprzęt komputerowy, który powinien być wyposażony w potrzebne oprogramowanie. Powinien również mieć zainstalowane oprogramowanie do nauki zdalnej (MS Teams) oraz Zintegrowaną Platformę Edukacyjną potrzebną do prowadzenia zdalnych lekcji. Sprzęt musi posiadać kamerę, mikrofon i dostęp do Internetu, który umożliwi nauczycielowi sprawny kontakt z uczniami. W MS Teams nauczyciel buduje zespoły klasowe, włączając do poszczególnych klas wszystkich uczniów zgodnie z przydziałem. Generuje kod dostępu każdemu uczniowi, aby uczniowie mogli dołączyć do swojej klasy. Lekcje prowadzi przy włączonej kamerce.

- Wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla ucznia

Uczeń powinien do pracy zdalnej posiadać komputer lub smartfon ze sprawną kamerą i mikrofonem. Dodatkowo sprzęt powinien być wyposażony w platformę MS Teams i mieć dostęp do Internetu. Umożliwi to kontakt z nauczycielem i rówieśnikami z klasy w czasie lekcji zdalnych.

- Sytuacje dydaktyczne

1. Faza przygotowawcza obliguje nauczyciela do wykonania wszystkich czynności przed rozpoczęciem zajęć. W tej fazie nauczyciel i uczniowie uruchamiają sprzęt oraz włączają kamerki i mikrofony. Nauczyciel oczekuje na dołączenie wszystkich uczniów do lekcji na MS Teams. Potem wita się z uczestnikami zajęć i sprawdza obecność. Zgodnie z zamieszczoną listą w dzienniku elektronicznym nauczyciel odczytuje nazwiska, a uczestnicy zajęć potwierdzają słownie swoją obecność lub

zgłaszają się poprzez wpis na czacie grupowym. Po sprawdzeniu obecności nauczyciel sprawdza wiadomości wyniesione z poprzedniej lekcji, zadając klasie pytania i słuchając udzielanych odpowiedzi. Chętni zgłaszają się do odpowiedzi poprzez podniesienie ręki. Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych mogą także udzielać odpowiedzi na czacie grupowym. Po zakończeniu powtórzenia zagadnień z poprzedniej lekcji nauczyciel przechodzi do dalszej części lekcji.

2. Faza realizacji – nauczyciel prezentuje temat oraz cele dzisiejszej lekcji i udostępnia je na tablecie graficznym. Omawia z uczniami zasady pracy oraz ustala czy uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych rozumieją cel i zasady zajęć oraz czy są gotowi do dalszej części lekcji.

Nauczyciel nakierowuje uczniów na temat lekcji. Organizuje pogadankę na temat rozumienia przez uczniów konieczności świadomego i odpowiedzialnego korzystania z Internetu oraz środków społecznego przekazu. Informuje, że konieczność ta powinna wynikać z dokonywania wyboru określonych treści i limitowania czasu im poświęcanego.

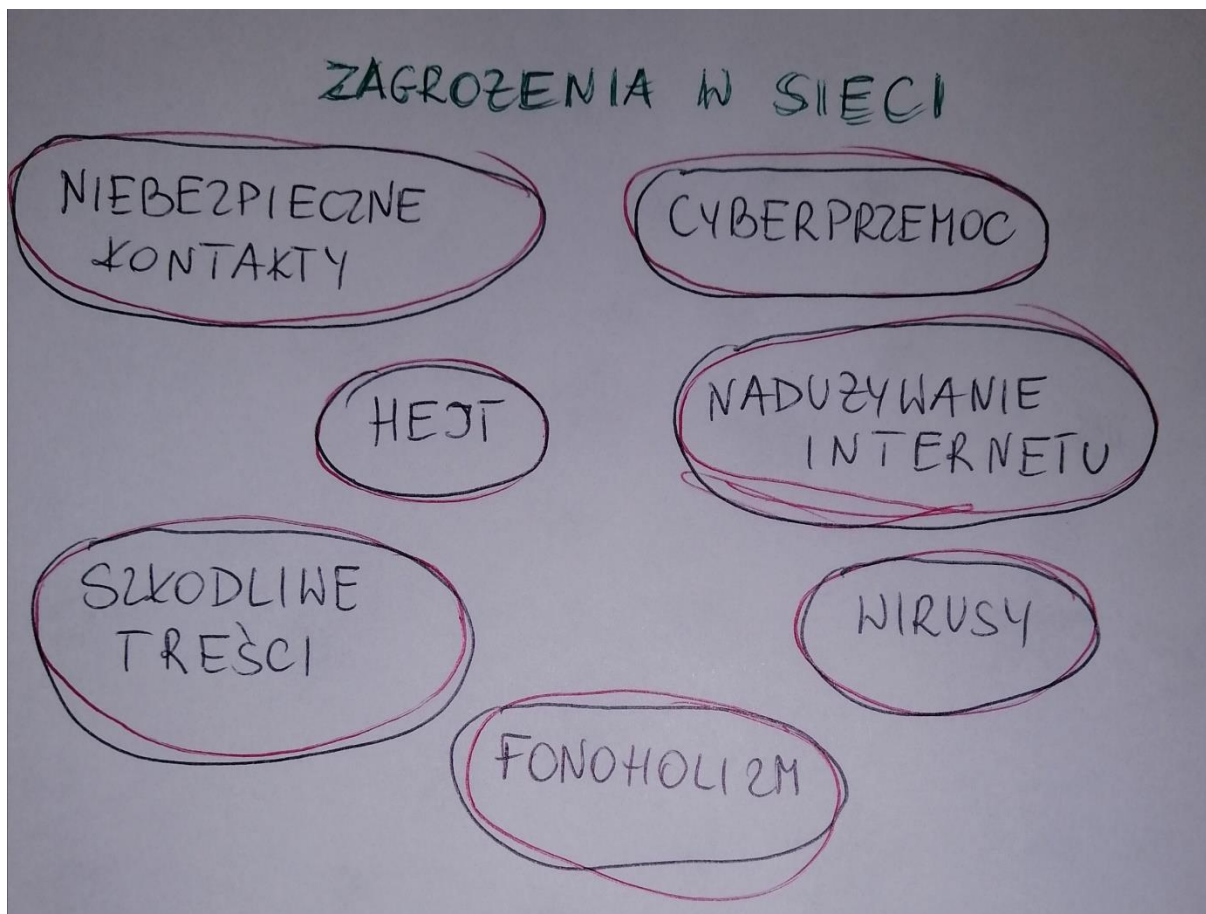
Powyższy fragment lekcji nauczyciel prowadzi na udostępnionym ekranie komputera. Nauczyciel zadając odpowiednie pytania nakierowuje uczniów na rozmowę kontrolowaną na temat środków społecznego przekazu.

Rysunek 1. Środki masowego przekazu, źródło: opracowanie własne.

Nauczyciel informuje uczniów, że umiejętność selektywnego korzystania z Internetu i środków przekazu jest konieczna ze względu na zagrożenia, które można w nich napotkać.

Nauczyciel nadal udostępnia ekran swojego komputera.

Rysunek 2. Zagrożenia, źródło: opracowanie własne.

Rysunek 3. Zagrożenia w sieci, źródło: opracowanie własne oraz

Laptop – https://pl.wikipedia.org/wiki/Laptop#/media/Plik:IBM_Thinkpad_R51.jpg
[dostęp: 01.12.2021]

Smartfon – <https://pl.wikipedia.org/wiki/Smartfon#/media/Plik:CellPhoneMail.jpg>
[dostęp: 01.12.2021]

Telefon – https://pl.wikipedia.org/wiki/Telefon#/media/Plik:Samsung_X700.jpg
[dostęp: 01.12.2021]

Uczniowie widząc prezentacje graficzne na ekranie swoich monitorów szybciej zapamiętują omawiane treści.

Nauczyciel, w czasie burzy mózgów, zachęca uczniów do wypowiedzi na temat zagrożeń poprzez zadawanie odpowiednich pytań. Pomaga określić, jakie zagrożenia można spotkać w Internecie oraz innych środkach masowego przekazu.

WPLYW ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAZU NA WYCHOWANIE MŁODZIEŻY:

pozytywny:

- poszerzają zainteresowania,
- pomagają w wychowaniu dzieci,
- ułatwiają udział w kulturze,
- dają możliwość nawiązywania relacji z innymi ludźmi,

negatywny:

- wypaczają postrzeganie rzeczywistości,
- rozmazują granicę między istotnymi a mniej istotnymi informacjami,
- korzystają z metod świadomego i podświadomego wpływu na odbiorcę,
- wywołują agresję,
- prowadzą do uzależnienia,
- zawierają wulgaryzmy, erotyzm i negatywne wzorce.

Rysunek 4. Wpływ środków masowego przekazu, źródło: opracowanie własne.

ZAGROŻENIA CYBERPRZESTRZENI:

PORNOGRAFIA

PEDOFILIA

PRZEMOC

AGRESJA

SEKTY

OSZUSTWA
EKONOMICZNE

ZAKUPOHOLIZM

INFOHOLIZM

GRY KOMPUTEROWE

Rysunek 5. Zagrożenia cyberprzestrzeni, źródło: opracowanie własne.

Rysunek 6. Zagrożenia cyberprzestrzeni, źródło: opracowanie własne.

Po zakończonej wspólnej pracy nauczyciel prezentuje na ekranie monitora film edukacyjny „Nie daj się 4 – film edukacyjny – sieć – zagrożenia”.

<https://www.youtube.com/watch?v=QEr4THZhTqM> [dostęp: 01.12.2021]

Ten fragment lekcji nauczyciel prowadzi udostępniając ekran swojego komputera.

Następnie nauczyciel udostępnia uczniom na ich monitorach film edukacyjny „Internet”.

<https://www.youtube.com/watch?v=jdF1oBMJUeQ> [dostęp: 01.12.2021]

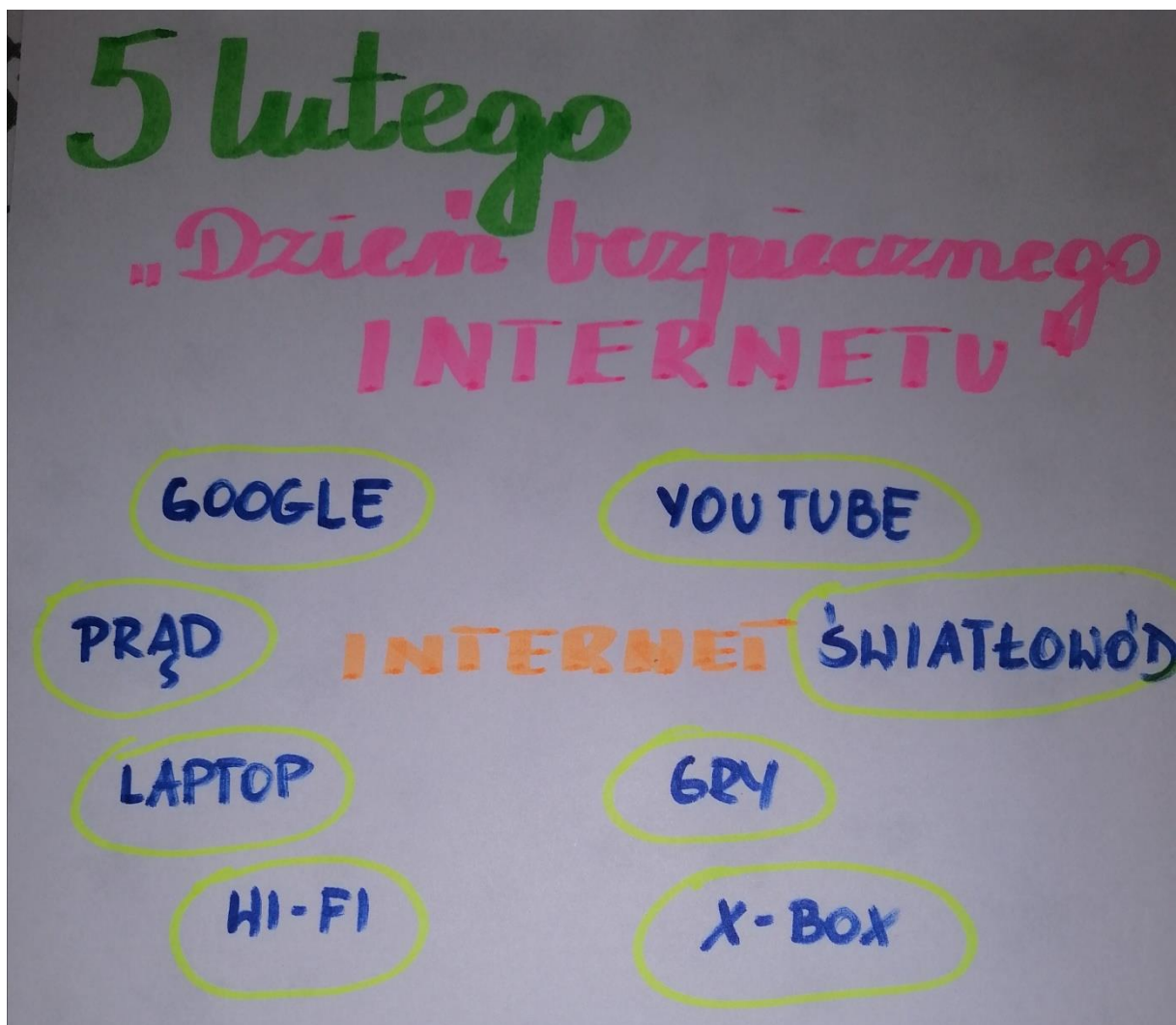
Następuje dyskusja wspomagana przez nauczyciela pytaniami nakierowującymi uczniów na odpowiedzi w oparciu o treści zawarte w filmie edukacyjnym.

3. Faza podsumowująca:

Nauczyciel prosi uczniów o wykonanie mapy mentalnej na temat zagrożeń czyhających w Internecie oraz środkach masowego przekazu.

Uczniowie preferują takie podsumowanie zajęć lekcyjnych, ponieważ sami mogą zweryfikować zdobytą na lekcji wiedzę.

Nauczyciel na ekranie monitora prezentuje uczniom przykładową mapę mentalną.

Rysunek 7. Internet-mapa, źródło: opracowanie własne.

Nauczyciel zachęca uczniów do dalszej indywidualnej pracy w tym obszarze oraz ćwiczenia umiejętności selektywnego korzystania z Internetu i środków przekazu.

W tym celu umieszcza na monitorach uczniów Rysunek 5 jako przestrożę, która ma sprawić, że uczniowie będą unikać zagrożeń wynikających z korzystania z Internetu i środków przekazu.

Na koniec zajęć nauczyciel nagradza uczniów za pracę i aktywność na lekcji.

- Na zakończenie nauczyciel zadaje pracę domową. Prosi, aby uczniowie opisali po jednym przykładzie sytuacji, w której zachowali się asertywnie. Za tydzień na lekcji chętni uczniowie będą mieli możliwość zgłosić się do odpowiedzi.
- Wskazówki do pracy z osobami o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych.

Nauczyciel w czasie zajęć, poprzez zadawanie pytań o zróżnicowanej trudności, umożliwia uczniom zarówno zdolnym, jak i słabym, wykazanie się wiedzą. Wyczytuje konkretnych uczniów do udzielania odpowiedzi i zgodnie z zaleceniami poradni psychologiczno-pedagogicznej zwraca szczególną uwagę na tych, którzy mają specjalne potrzeby edukacyjne.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Ocena zajęć przez uczniów.

Na czacie grupowym na koniec zajęć uczniowie zamieszczają odpowiedzi na pytania nauczyciela: Co zaciekało cię na dzisiejszej lekcji? Czy podobały Ci się zajęcia i dlaczego? Nauczyciel czyta napisane przez uczniów odpowiedzi i zapisuje wskazówki do dalszej pracy. Nauczyciel dziękuje uczniom za udział i aktywność na zajęciach. Żegnając się z uczestnikami kończy lekcję.

ZAŁĄCZNIKI:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Laptop#/media/Plik:IBM_Thinkpad_R51.jpg [dostęp: 01.12.2021]

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Smartfon#/media/Plik:CellPhoneMail.jpg> [dostęp: 01.12.2021]

https://pl.wikipedia.org/wiki/Telefon#/media/Plik:Samsung_X700.jpg [dostęp: 01.12.2021]

<https://www.youtube.com/watch?v=QEr4THZhTqM> [dostęp: 01.12.2021]

<https://www.youtube.com/watch?v=jdF1oBMUUEQ> [dostęp: 01.12.2021]

SCENARIUSZ 2 (2 z 3)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klasy VIII szkoły podstawowej w II semestrze z przedmiotu „wychowanie do życia w rodzinie”

PROWADZONYCH PRZEZ: nauczyciela wychowania do życia w rodzinie

TEMAT: Postawa asertywna w życiu codziennym

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

Okazywanie szacunku innym ludziom, docenianie ich wysiłku i pracy, przyjęcie postawy szacunku wobec siebie.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

Postawy. Uczeń:

-
- kształtuje i wyraża postawy asertywne,
  - gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego.

METODY PRACY:

1. praca zdalna – Zintegrowana Platforma Edukacyjna,
2. rozmowa kierowana,
3. praca ze smartfonem/komputerem,
4. film edukacyjny.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

1. smartfon/komputer,
2. film edukacyjny,
3. mapa mentalna różnych sytuacji, w których należy zastosować postawę asertywną,
4. burza mózgów.

PRZEWIDYWANY CZAS:

45 minut.

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

- Zakładane efekty kształcenia:

Po zakończonej lekcji uczeń będzie potrafił:

1. stosować postawy asertywne, gdy nie będzie mógł lub nie powinien czegoś wykonać,
2. odmawiać tak, aby nie ranić drugiego człowieka.

- Wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela

Nauczyciel przed przystąpieniem do pracy zdalnej musi przygotować odpowiedni sprzęt komputerowy, który powinien być wyposażony w potrzebne oprogramowanie. Powinien również mieć zainstalowane oprogramowanie do nauki zdalnej (MS Teams) oraz Zintegrowaną Platformę Edukacyjną potrzebną do prowadzenia zdalnych lekcji. Sprzęt musi posiadać kamerę, mikrofon i dostęp do Internetu, który umożliwi nauczycielowi sprawny kontakt z uczniami. W MS Teams nauczyciel buduje zespoły klasowe, włączając do poszczególnych klas wszystkich uczniów zgodnie z przydziałem. Nauczyciel generuje kod dostępu każdemu uczniowi, aby uczniowie mogli dołączyć do swojej klasy. Lekcje nauczyciel prowadzi na włączonej kamerce.

- Wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla ucznia

Uczeń do pracy zdalnej powinien posiadać smartfon lub komputer ze sprawną kamerą i mikrofonem. Dodatkowo powinien wyposażyć sprzęt w platformę MS Teams i dostęp do Internetu. Umożliwi to kontakt z nauczycielem i rówieśnikami z klasy w czasie lekcji zdalnych.

- Sytuacje dydaktyczne

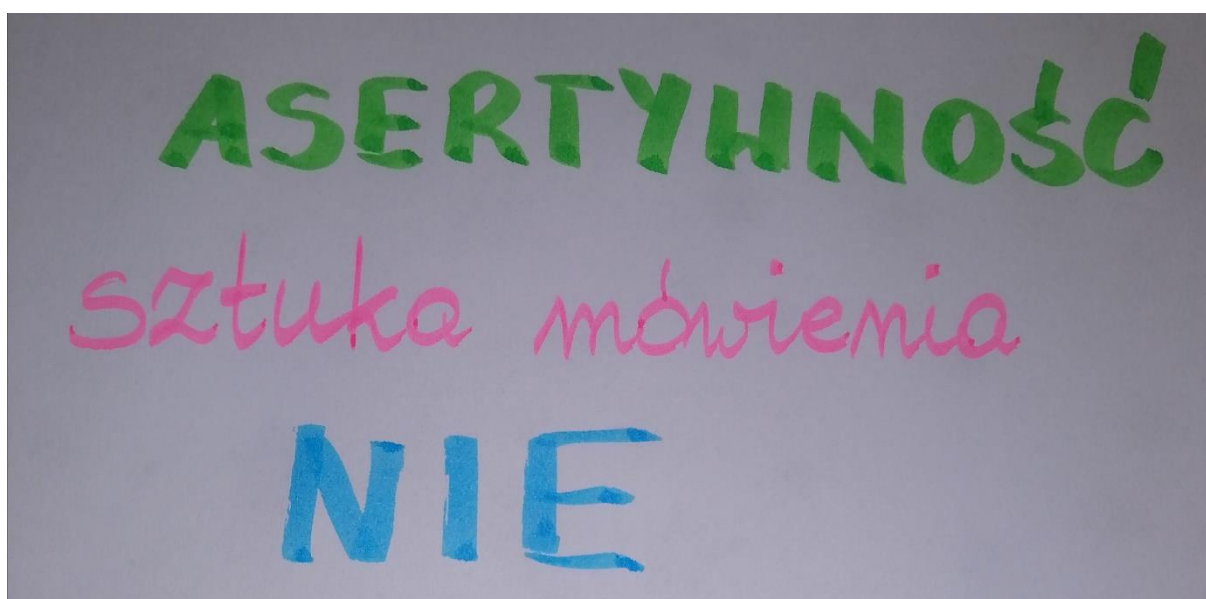
1. Faza przygotowawcza obliuguje nauczyciela do wykonania wszystkich czynności przed rozpoczęciem zajęć. W tej fazie nauczyciel i uczniowie uruchamiają sprzęt oraz włączają kamerki i mikrofony. Nauczyciel oczekuje na dołączenie wszystkich uczniów do lekcji na MS Teams. Potem wita się z uczestnikami zajęć i sprawdza obecność. Zgodnie z zamieszczoną listą w dzienniku elektronicznym nauczyciel

odczytuje nazwiska, a uczestnicy potwierdzają słownie swoją obecność lub zgłaszają się poprzez czat grupowy. Po sprawdzeniu obecności nauczyciel sprawdza wiadomości wyniesione z poprzedniej lekcji, zadając klasie pytania i słuchając udzielanych odpowiedzi. Chętni zgłaszają się do odpowiedzi poprzez podniesienie ręki. Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych mogą także udzielać odpowiedzi na czacie grupowym. Po zakończeniu powtórzenia zagadnień z poprzedniej lekcji nauczyciel przechodzi do dalszej części zajęć.

2. Faza realizacji – nauczyciel prezentuje temat oraz cele dzisiejszej lekcji i udostępnia je na tablecie graficznym. Omawia z uczniami zasady pracy oraz ustala, czy uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych rozumieją cel i zasady zajęć oraz czy są gotowi do dalszej części lekcji.

Nauczyciel nakierowuje uczniów na temat lekcji, przeprowadzając pogadankę na temat rozumienia przez uczniów pojęcia „zachowanie asertywne”.

Ten fragment lekcji nauczyciel prowadzi na udostępnionym ekranie komputera. Zadając odpowiednie pytania, nakierowuje uczniów na rozmowę kontrolowaną. Rozmowa dotyczy asertywności, czyli grzecznego odmawiania wykonania czegoś, gdy nie można lub nie powinno się tego wykonać, jednocześnie starając się odmawiać tak, by nie ranić drugiej osoby.

Rysunek 1. Asertywność, źródło: opracowanie własne.

CZY JESTEM ASERTYWNA/Y?

- czy przy mówieniu "nie" czuję poczucie winy lub lęk?
- czy boję się powiedzieć ludziom, że ich zachowanie mnie obraża?
- czy często ukrywam swoje uczucia, emocje?
- czy uważam, że odmówienie jest niegrzeczne?
- czy często unikam konfrontacji?
- czy zaprotestowanie sprawia mi trudność?
- czy boję się wyrazić swoje zdanie, wiedząc, że mogę spotkać się z krytyką?

Rysunek 2. Asertywność, źródło:

<https://i.pinimg.com/564x/f8/e0/4a/f8e04adb16fd605392ed8143ce1fa91c.jpg>

[dostęp: 29.09.2021]

Nauczyciel informuje uczniów, że umiejętność odmawiania, czyli stosowanie postawy asertywnej, wynika przede wszystkim z potrzeby własnej i innych osób.

Rysunek 3. Asertywność, źródło:

<https://i.pinimg.com/564x/fa/ef/f9/faeff9199c912b79d24579797480da4c.jpg> [dostęp: 29.09.2021]

Ten fragment lekcji nauczyciel prowadzi na udostępnionym ekranie komputera.

Nauczyciel, poprzez zadawanie odpowiednich pytań, zachęca uczniów do udziału w burzy mózgów, podawania propozycji zachowań asertywnych, wskazywania przyczyn i efektów postępowania zgodnie z zasadami asertywności.

Po zakończonej wspólnej pracy nauczyciel prezentuje na ekranie monitora schemat przyczyn i skutków postawy asertywnej.

Ten fragment lekcji nauczyciel prowadzi na udostępnionym ekranie komputera.

Nauczyciel omawia także schemat postaw w sytuacji bycia asertywnym i wspólnie z uczniami omawia postawę agresywną, asertywną oraz pasywną.

Następnie nauczyciel udostępnia uczniom na ich monitorach film edukacyjny „Jak budować i wzmacniać swoją asertywność”.

https://www.youtube.com/watch?v=f_N6hvsbYnk

Następuje dyskusja wspomagana przez nauczyciela pytaniami nakierowującymi uczniów na odpowiedzi w oparciu o treści zawarte w filmie edukacyjnym.

Nauczyciel zachęca uczniów do indywidualnej pracy nad asertywnością. W tym celu umieszcza na monitorach uczniów schemat programu pracy.

Nauczyciel omawia poszczególne punkty schematu.

3. Faza podsumowująca:

Nauczyciel prosi uczniów o wykonanie mapy mentalnej na temat asertywności w celu upewnienia się, że uczniowie dobrze zapamiętali treści z lekcji.

Uczniowie preferują takie podsumowanie zajęć lekcyjnych, ponieważ sami mogą zweryfikować zdobytą na lekcji wiedzę.

Na koniec zajęć nauczyciel nagradza uczniów za pracę i aktywność na lekcji.

4. Na zakończenie nauczyciel zadaje pracę domową. Prosi, aby uczniowie opisali po jednym przykładzie sytuacji, w której zachowali się asertywnie. Za tydzień na lekcji chętni będą mieli możliwość zgłosić się do odpowiedzi.

- Wskazówki do pracy z osobami o zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi
Nauczyciel w czasie zajęć, poprzez zadawanie pytań o zróżnicowanej trudności, umożliwi uczniom zarówno zdolnym, jak i słabym, aby wykazali się wiedzą. Wyczytuje konkretnych uczniów do udzielania odpowiedzi i zgodnie z zaleceniami poradni psychologiczno-pedagogicznej zwraca szczególną uwagę na tych, którzy mają specjalne potrzeby edukacyjne.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Ocena zajęć przez uczniów.

Na czacie grupowym na koniec zajęć uczniowie zamieszczają odpowiedzi na pytania nauczyciela: Co zaciekało cię na dzisiejszej lekcji? Czy podobały

Ci się zajęcia i dlaczego? Nauczyciel czyta napisane przez uczniów odpowiedzi i zapisuje wskazówki do dalszej pracy. Nauczyciel dziękuje uczniom za udział i aktywność na zajęciach. Żegnając się z uczestnikami kończy lekcję.

SCENARIUSZ 3 (3 z 3)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klasy VII szkoły podstawowej w II semestrze –
wychowanie do życia w rodzinie

PROWADZONY PRZEZ: nauczyciela wychowania do życia w rodzinie.

TEMAT: Narodziny dziecka

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

- Pozyskanie wiedzy na temat organizmu ludzkiego i zachodzących w nim zmian rozwojowych w okresie prenatalnym i postnatalnym oraz akceptacja własnej płciowości. Przyjęcie integralnej wizji ludzkiej seksualności. Umiejętność obrony własnej intymności i nietykalności seksualnej oraz szacunek dla ciała innej osoby.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

Płodność. Uczeń:

5. rozumie, czym jest ciąża i poród oraz jak powinno wyglądać przyjęcie dziecka jako nowego członka rodziny.

METODY PRACY:

1. praca zdalna – zintegrowana platforma edukacyjna,
2. rozmowa kierowana,
3. praca ze smartfonem/komputerem,
4. burza mózgów,
5. atlas multimedialny.

FORMY PRACY:

1. praca indywidualna,
2. praca zbiorowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- smartfon/komputer,
- e-podręczniki,
- atlas multimedialny,
- karty pracy.

PRZEWIDYWANY CZAS TRWANIA ZAJĘĆ:

45 minut.

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

- Zakładane efekty kształcenia:

Po zakończeniu lekcji uczeń:

1. potrafi wyjaśnić czym jest ciąża, jak do niej dochodzi oraz ile trwa u człowieka,
  2. umie nazwać etapy porodu u człowieka,
  3. rozumie jak powinno wyglądać przyjęcie nowonarodzonego dziecka do rodziny.
- Wskazówki techniczne do pracy zdalnej nauczyciela

Do rozpoczęcia pracy zdalnej nauczyciel musi posiadać wiedzę na temat pracy z zastosowaniem technologii informatycznych. Powinien być uprzednio przeszkolony do obsługi Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej. Szkolenia są dostępne w formie online na wielu platformach, np.: <https://ewangelista.it/teams/>. [dostęp: 11.12.2021]

Do pracy zdalnej nauczycielowi będą potrzebne:

- komputer i oprogramowanie dostosowane do pracy zdalnej,
- dostęp do Internetu,
- kamerka komputerowa wraz z mikrofonem,
- zainstalowana Zintegrowana Platforma Edukacyjna obowiązująca w danej placówce szkolnej,
- utworzone klasy (wszyscy uczniowie zapisani do danej placówki szkolnej),
- wygodne stanowisko pracy umożliwiające przeprowadzenie zajęć w formie zdalnej.

Odpowiednio dostosowany sprzęt komputerowy umożliwi przeprowadzenie efektywnej lekcji.

- Wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla ucznia

Uczniowi do pracy zdalnej potrzebne będą:

- smartfon/komputer,
  - dostęp do internetu,
  - kamera komputerowa wraz z mikrofonem,
  - zainstalowana Zintegrowana Platforma Edukacyjna obowiązująca w danej placówce szkolnej,
  - kod dostępu do swojej klasy,
  - wygodne stanowisko pracy umożliwiające uczestniczenie w zdalnej lekcji.
-
- Sytuacje dydaktyczne:
  - Każde zajęcia rozpoczyna faza przygotowawcza. W tym czasie uczniowie i nauczyciele dołączają do lekcji i przygotowują swoje kamery oraz mikrofony do sprawdzenia obecności. Nauczyciel rozpoczyna spotkanie i około minuty czeka na dołączenie wszystkich uczniów. W międzyczasie przygotowuje listę obecności. Po dołączeniu wszystkich uczestników nauczyciel sprawdza listę. Uczniowie zgłaszają się pojedynczo po wyczytaniu swojego nazwiska. Jeżeli któryś z uczestników zajęć ma problemy z mikrofonem, zgłasza swoją obecność poprzez podniesienie „łapki” lub wpisuje słowo „obecny”/„obecna” na grupowym czacie. Włączone kamery bardzo ułatwiają pracę podczas zajęć. Prowadzący kieruje swoją prośbą, aby nie wyłączać kamerek.
- Po czynnościach organizacyjnych nauczyciel przypomina, o czym była poprzednia lekcja. Sprawdza również przygotowanie uczniów poprzez zadanie kilku prostych pytań. Chętni zgłaszają się poprzez podniesienie „łapki” i czekają na swoją kolej do udzielenia odpowiedzi. W ten sposób lekcja przebiega bez zakłóceń.
- Faza realizacji rozpoczyna się po powtórzeniu. Nauczyciel podaje uczniom temat lekcji. Zapisuje go na czacie lub na tablecie graficznym i udostępnia

swój ekran komputera. W kolejnym kroku nauczyciel przedstawia cele lekcji i zadaje pytanie, czy na tym etapie wszystko jest zrozumiałe. Szczególną uwagę zwraca na odpowiedzi uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Następnie nauczyciel wyjaśnia bieżący temat lekcji.

Nauczyciel udostępnia swój ekran, a uczniowie słuchają tego, co mówi prowadzący. W tej fazie stara się on w zrozumiały sposób wyjaśnić uczniom, czym jest ciąża i poród.

Po wprowadzeniu tematu nauczyciel zamyka e-podręczniki i przestaje udostępniać ekran.

Kiedy to nastąpi, zadaje uczniom pytania dotyczące przedstawionego materiału.

Nauczyciel zapoznaje uczniów z kolejnymi etapami rozwoju dziecka w łonie matki, przygotowując ich na informacje o tym, jak przebiega poród.

Zamieszcza na ekranie wiadomości i omawia je z uczniami:

<http://wdz.pl/node/375> [dostęp: 11.12.2021]

Ciąża podzielona jest na trzy trymestry. Każdy z nich trwa trzy miesiące.

Tydzień pierwszy i drugi

W trakcie cyklu miesięcznego kobiety w jednym z jajników powiększa się komórka jajowa. Po owulacji dojrzała komórka jajowa zostaje wychwycona przez strzępki jajowodu i dostaje się do środka jajowodu, w którym przemieszcza się w kierunku macicy. Jeśli w jajowodzie pojawią się plemniki, dochodzi do zapłodnienia, czyli połączenia się komórki jajowej z komórką plemnika.

Tydzień trzeci i czwarty

Zapłodniona komórka jajowa (zygota) przemieszcza się w kierunku macicy. W tym czasie zaczyna się dzielić. Po 3–4 dniach, w wyniku podziałów, zapłodniona komórka jajowa tworzy grupę komórek, dociera do wnętrza macicy.

Kolejnym etapem jest zagnieżdżenie (implantacja), czyli osadzenie dzielącej się komórki jajowej w ścianie macicy. Zagnieżdżenie ma miejsce około 6–7 dni po zapłodnieniu.

Bardzo często nie dochodzi do implantacji. Około 50% zapłodnionych komórek jajowych nie zagnieżdża się w ścianie macicy i w spodziewanym terminie pojawia się miesiączka.

Pierwsze objawy ciąży.

Dla wielu kobiet pierwszym sygnałem o ciąży jest brak miesiączki w spodziewanym terminie. Inne sygnały to: poranne nudności, częste oddawanie moczu, zmiany nastroju, napięcie i bolesność piersi. Nie u wszystkich kobiet pojawiają się wyżej opisane objawy.

Tydzień piąty i szósty

Wielkość embrionu – 5–6 mm

Komórki embrionu (dziecka) zaczynają się różnicować.

Powstają zawiązki najważniejszych organów.

Pojawiają się zawiązki kończyn i układu nerwowego.

Tydzień siódmy i ósmy

Rozwijają się palce u rąk i nóg.

Rozwija się serce.

Pojawiają się powieki, uszy, łokcie, wargi.

Na tym etapie rozwoju nie można jeszcze określić płci dziecka, ponieważ zewnętrzne organy płciowe są takie same, zarówno u chłopca, jak i dziewczynki.

Objawy ciąży

W drugim miesiącu objawy ciąży stają się bardziej wyraziste. Nudności, częstsze oddawanie moczu, zmiany nastroju, wymiotowanie nasilają się. Organizm kobiety produkuje większą ilość krwi, która ma za zadanie zaopatrzyć rosnące dziecko w tlen i substancje odżywcze. Serce kobiety zaczyna pracować więcej, by podołać temu zadaniu.

Tydzień dziewiąty i dziesiąty

Dziecko mierzy 21–40 mm.

Wydłużają się palce u stóp i rąk.

Rozwija się łożysko.

Widoczna staje się pępowina, która służy do transportowania substancji odżywczych i tlenu. Przy jej pomocy usuwane są również szkodliwe metabolity z organizmu dziecka.

Tydzień jedenasty/dwunasty

Dziecko mierzy około 7,5 cm.

Twardnieją kości.

Rozwija się skóra, paznokcie u stóp i rąk.

Wydzielanie się hormonów u dziecka powoduje rozwój zewnętrznych narządów płciowych.

Dziecko zaczyna się poruszać.

Nerki zaczynają produkować mocz.

Powieki są zrośnięte.

Objawy ciąży

W trzecim miesiącu ciąży objawy ciąży stają się jeszcze bardziej intensywne, nasilają się zwłaszcza nudności i wymioty. Ciemnieją i powiększają się brodawki piersi.

Kobiety zazwyczaj w pierwszych trzech miesiącach ciąży nie przybierają wiele na wadze. Normą jest zwiększenie masy ciała około jeden kilogram.

Tydzień trzynasty/czternasty

Dziecko mierzy około 8 cm.

Na ciele dziecka zaczynają rosnąć włosy, czasami na badaniu USG widać początki wykształcających się zewnętrznych organów płciowych.

Tydzień piętnasty/szesnasty.

Dziecko mierzy około 15 cm.

W jajnikach dziewczynki powstają setki tysięcy komórek jajowych.

Objawy ciąży

W czwartym miesiącu ustępują najbardziej dokuczliwe objawy, które miały miejsce na początku. Mogą pojawić się zaparcia i dokuczliwa zgaga. W dalszym ciągu zmianom ulegają piersi, które się powiększają i stają się bardziej drażliwe. Kobiety zaczynają fizycznie odczuwać uciążliwość ciąży. Czasami zaczynają krwawić dziąsła, przy małym wysiłku fizycznym przyspiesza oddech.

Tydzień – od siedemnastego do dwudziestego

Dziecko rośnie – mierzy około 16 cm.

Objawy ciąży

Kobieta na początku piątego miesiąca po raz pierwszy czuje ruch dziecka. Pierwsze ruchy są bardzo delikatne – dają uczucie muśnięć.

Szósty miesiąc ciąży

Tydzień dwudziesty pierwszy i dwudziesty drugi

Szypik kostny dziecka zaczyna produkować komórki krwi.

Zaczynają pojawiać się kubki smakowe.

Tydzień dwudziesty trzeci i dwudziesty czwarty

Dziecko mierzy 20 cm.

Zaczynają rozwijać się rzęsy i brwi na twarzy dziecka.

Tydzień od dwudziestego piątego do dwudziestego ósmego

Dziecko ma już 25 cm długości.

W ciele dziecka zaczyna pojawiać się tłuszcz. Powieki pozostają zrośnięte aż do 28 tygodnia ciąży.

Objawy ciąży

Coraz szybciej rośnie brzuch kobiety. Ma to związek z powiększającym się dzieckiem

i macicą. Pojawiają się bóle pleców. Pogłębiają się dolegliwości towarzyszące wcześniejszym miesiącom ciąży.

Tydzień od dwudziestego dziewiątego do trzydziestego drugiego

Dziecko mierzy około 28 cm.

Rozwijają się płuca dziecka, jądra zstępują do moszny (proces powinien zakończyć się w 40. tygodniu ciąży).

Objawy ciąży

Zaczyna się najtrudniejszy czas w czasie ciąży. Kobieta czuje się zmęczona, ma coraz większe trudności z oddychaniem ze względu na powiększającą się macicę. Na nogach mogą pojawić się żylaki. Wciąż dokucza zgaga. Wydzielające się hormony poprawiają wygląd włosów i skóry.

Tydzień od trzydziestego trzeciego do trzydziestego szóstego

Dziecko mierzy 35 cm, oczy dziecka reagują na światło, płuca są już niemal całkowicie wykształcone, pod skórą dziecka gromadzi się coraz więcej tłuszczu.

Objawy ciąży

Rosnące dziecko zajmuje coraz więcej miejsca w ciele kobiety. Opisywane wcześniej symptomy towarzyszące ciąży utrzymują się. Pojawiają się kłopoty ze snem, bóle pleców. W tym czasie dziecko powinno być już prawidłowo ułożone – przygotowanie do porodu, brzuch obniża się.

Tydzień od trzydziestego siódmego do trzydziestego ósmego

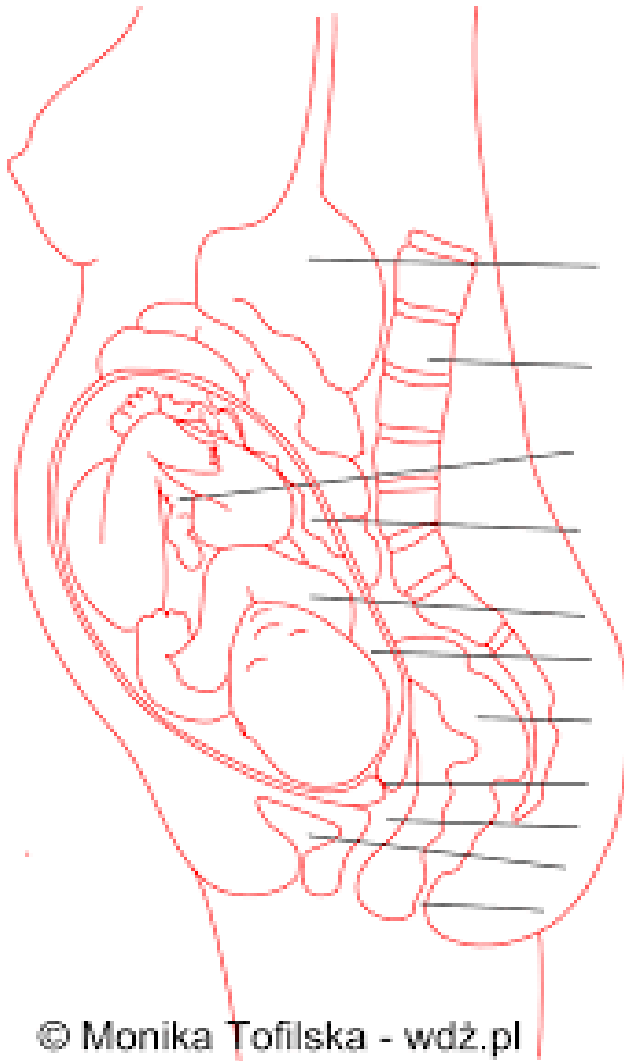
Dziecko jest gotowe do narodzin. Płuca są prawie całkowicie wykształcone.

Objawy ciąży

Samopoczucie kobiety w tym czasie zależy głównie od tego kiedy dziecko ostatecznie przyjmie pozycję gotową do porodu. Nasilają się częste oddawanie moczu, krótki oddech, szybkie męczenie się, zgaga, bóle pleców. Szyjka macicy powoli otwiera się – jest to przygotowanie do porodu.

Początek porodu – to skurcze, które stają się coraz częstsze i silniejsze.

Po opisanu przebiegu ciąży nauczyciel zamieszcza planszę i prosi uczniów o jej uzupełnienie:

© Monika Tofilska - wdż.pl

Rysunek 1. Ciąża – schemat, autor: Monika Tofilska, źródło:

<http://wdż.pl/node?page=16> [dostęp: 11.12.2021]

Następnie nauczyciel udostępnia ekran swojego komputera i na tablecie graficznym prosi uczestników zajęć o uzupełnienie rysunku.

Po wysłuchaniu odpowiedzi uruchamia Atlas Multimedialny, udostępnia ekran swojego komputera i włącza uczniom krótki (trzyminutowy) film – „Przebieg porodu”.

Po obejrzeniu filmu nauczyciel przestaje udostępniać ekran. Prosi wszystkich uczniów o włączenie kamerek i rozpoczyna z nimi rozmowę (burza mózgów), zadając pytania;

- Kto z was ma rodzeństwo?
- W jakim wieku?
- Jak przygotowaliście swój dom na przyjęcie nowego członka rodziny?
- Jak się czuliście, gdy brat/siostra pojawili się w waszym domu?
- Czy rozmawialiście o tym ze swoimi rodzicami?
- Faza podsumowująca: Po wysłuchaniu uczniów nauczyciel podsumowuje wszystkie informacje, które usłyszał od uczniów. Następnie wyjaśnia jak powinno wyglądać przyjęcie nowego członka rodziny. Chętni uczniowie zgłaszają się poprzez podniesienie „łapki” i opowiadają jak u nich przebiegało to wydarzenie.
- Wskazówki do pracy z osobami ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi

Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych wymagają dodatkowej uwagi nauczyciela w czasie pracy na lekcji. Podczas nauki zdalnej nauczyciel stara się wygospodarować dodatkowy czas dla tych uczniów. Poprzez wyciszenia mikrofonów ma możliwość spędzić z nimi dodatkowy czas. Pozostali uczniowie wykonują wtedy inne zadania. Prowadzący zajęcia wówczas upewnia się, czy uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych zrozumieli temat bieżącej lekcji.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Faza ewaluacyjna trwa około 3 minut. W tym czasie nauczyciel pyta wszystkich uczniów o to, czy dana lekcja ich zainteresowała, czy się podobała. Uczniowie zamieszczają odpowiedzi na czacie grupowym. Nauczyciel na bieżąco odczytuje odpowiedzi uczniów. Pozwala to na wyciągnięcie wniosków do dalszej pracy.

ZAŁĄCZNIKI:

<https://zpe.gov.pl/a/rozwoj-zarodkowy-i-plodowy-czlowieka/D1B8G14kZ>

<http://wdz.pl/node/375>

BIBLIOGRAFIA:

Guziak-Nowak Magdalena, Król Teresa, *Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie*, Podręcznik 6, (2019) Rubikon.

Guziak-Nowak Magdalena, Król Teresa, *Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie*, Podręcznik 8, (2018) Rubikon.